

Agroturismul in tarile europene si in Romania

SCURT ISTORIC

Putem afirma, fără a greși, că apariția călătoriilor turistice s-a produs în antichitate, iar activitățile turistice în spațiul rural au început a fi practicate empiric din aceeași perioadă. Este cunoscută astfel participarea în număr mare a elevilor la: vizitarea locurilor sfinte-Dadona (Zeus) și Delfi (Apolo)- frecventarea băilor curative sau jocurilor festive periodic organizate.

În perioada romană majoritatea călătoriilor aveau scopuri comerciale, culturale sau militare, iar traseele lor parcurgeau inevitabil spațiul rural. În același timp cu evoluția societății omenești se diversifică și structura călătoriilor, astfel, în Evul Mediu, călătoreau un număr însemnat comercianții, dar întâlnim frecvent ambadori, preoți și pelerini, oameni de știință, artiști, calfe și studenți. Unii din acești călători au decis să transmită experiențele lor. Putem prezenta în sprijin scrierile călugărului francez Aimeri Picaud, care realizează la 1130 un îndrumar pentru pelerinii doritori să ajungă la Santiago de Compostella, sau pe preotul japonez Basho care în 1660 a scris un poem intitulat „Drum îngust spre Nordul îndepărtat”. În dorința de a prezenta evoluția dotărilor și instalațiilor iată un catren sugestiv: „Înțepat de fânțari, mușcat de păduchi / Am reușit să dorm într-un pat / În timp ce un cal urina / Chiar lângă perna mea” (Christureanu Cristina – „Economia și politica turismului internațional”).

Europa este cea care înregistrează primele forme conștientizate de turism rural în secolele XVI-XVII; în acele vremuri pictorii erau interesați să valorifice în operele lor construcțiile și mediul spațiului rural. Viața satului, așa cum era ea și nu inventată, este immortalizată în operele pictorilor francezi, italieni sau olandezi. Pe acest fond marele gânditor francez Jean Jacques Rousseau (1721-1778) povestește în lucrarea sa „Confesiuni” despre o călătorie în care a traversat Alpii, ce a sugerat multor oameni ai timpului planuri de călătorii spre regiunile muntoase pentru a admira natura. În secolul următor, al XIX-lea, odată cu afirmarea marilor peisagiști, arhitectura rurală ocupă un loc din ce în ce mai important în desen sau pictură. Se impun din nou pictorii și artiștii francezi și italieni cărora li se adaugă mai apoi cei din Anglia (Grolleau Henri-”Patrimoine rural & tourisme dans la C.E.E.,”).

În România, care-așa cum afirmă Geo Bogza în reportajul „Sate și orașe”- la început a fost o țară de sate, prin excelență agricolă, spațiul rural s-a aflat la el acasă

întotdeauna. Mai mult, „viața la țară” a fost un subiect frecvent al literaturii noastre, culminând cu manifestarea unui puternic curent litarar; similar, în operele plastice din perioadele de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX satul fiind cadrul, obiectul, subiectul și inspiratorul unui număr însemnat de pictori români.

În ceea ce privește manifestările ce pot fi catalogate drept începuturi ale circulației turistice rurale din țara noastră - neluând în seamă faptul că ori ce orășean, care se respectă și își putea permite, avea o casă „la țară,, - amintim: obiceiurile de Sânzâiene când, coform tradiției maramureșenii porneau spre mănăstirile din Moldova; pelerinajele către locașurile de cult; vacanțele de sărbători în lumea satului sau la mănăstire, dar mai ales obiceiul retragerii către sat în timpul verilor călduroase („locuința mea de vară e la țară”), locul ideal de petrecere a unor clipe de destindere.

Concomitent cu creșterea frecvenței circulației turistice au evoluat și echipamentele turistice: de la cele privind transportul (poștalioanele și locurile de schimb ale cailor - „poștele” care încă mai revin și astăzi în poveștile sătenilor, ca și denumirile unor localități legate de această activitate - exemplu Poșta Călnău) la cele care asigurau în norme profesioniste cazarea și masa (vetitele hanuri în toate cele trei țări române).

Dintre cei ce au apreciat și prețuit vacanțele în spațiul rural putem enumera personalități ale culturii românești ca: Alexandru Vlahuță, Ion Luca Caragiale, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Mihail Sadoveanu, Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Calistrat Hogaș, Nestor Urechia, Nicolae Iorga, Octavian Goga, George Enescu, Ștefan Ciobotărașu și mulți alții. Toți cei ce au fost promotorii unei mode, ai unui mod de viață nou ce a contribuit la realizarea unei mentalități care în timp a generat călătoria, circulația turistică, mai apoi turismul.

Cele prezentate mai sus determină să afirmăm că turismul rural s-a derulat în țara noastră până în a doua jumătate a secolului al XX-lea doar în mod spontan.

EPOCA MODERNĂ A TURISMULUI RURAL

După anii '60, omenirea a început să fie tot mai preocupată de ținta (destinația) vacanțelor sale, turismul devenind una din cele mai importante activități economice din lume. Simultan cu manifestarea primelor tendințe de petrecere - tot mai frecventă - a vacanțelor în mijlocul naturii, din ce în ce mai mulți turiști și-au dorit petrecerea clipelor de relaxare în mediul (spațiul) rural.

Ce-și propuneau acești călători, drumeți, excursioniști, într-un cuvânt turiști? Un răspuns sintetic presupune o concentrare a obiectivelor și următoarea enumerare:

- Să-și satisfacă curiozitatea și dorința de petrecere a vacanțelor în cu totul alte condiții de viață și civilizație decât cele obișnuite;
- Să-și materializeze interesul pentru noi destinații;
- Să fragmenteze vacanța în 3-4 minivacanțe (4-5 zile: mare, munte, stațiune localitate balneară, sat turistic tradițional);
- Sporirea gradului de solicitare pentru spații de cazare cu un confort mai redus (deci mai ieftin);
- Turism cultural și de cunoaștere (în special tinerii și turiștii de vârstă a treia);
- Alegerea ca destinații de vacanță a țărilor învecinate;

În mod firesc s-au conturat următoarele avantaje:

- valorificarea bogatului potențial rural;
- economisirea de investiții pentru crearea de capacități de cazare, alimentație publică și agrement;
- reducerea la minima a personalului de servire;
- decongestionare zonelor turistice supraaglomerate;
- îmbunătățirea nivelului de trai în zonele utilizate ca baza materială a turismului;
- surse suplimentare de venituri pentru populația rurală;
- înviorarea tradițiilor populare, dorința de perpetuare a unor meșteșuguri tradiționale.

Cercetările întreprinse la începutul deceniului opt al secolului nostru au scos în evidență

că cererea turistică și alegerea destinațiilor turistice au fost puternic influențate de formele de agrement și animație oferite de fiecare zână în parte, de poziție și accesibilitate, cadrul natural precum și cel socio-economic, etnografia și folclorul local (

Glăvan, V. Marchidan, G. – „Experiența națională și internațională în valorificarea patrimoniului rural”).

TURISMUL RURAL ÎN ȚĂRILE EUROPENE CU TRADIȚIE

Turismul rural se sprijină în majoritatea tipurilor de primire (recepție) existente pe dotările ce se regăsesc, în mare parte, în proprietate privată a locuitorilor din spațiul rural, practicanți (în calitate de prestatori) ai activităților turistice.

Rețeaua turismului rural reprezintă cea mai bună organizare în cadrul statelor Comunității Europene. Aceasta datorită:

- condițiilor de organizare create;
- a organismelor neguvernamentale naționale și internaționale existente;
- sprijinul primit din partea statelor (credite pe termen lung, cu dobânda de 3-4 %- Franța, Germania, Austria - scutire de impozit pe activitatea turistică desfășurată, sprijin logistic, formare de cadre și îndrumare, ș.a.), a C.E.E. prin intermediul programelor PHARE;
- experienței câștigate și dorinței de perfecționare manifestate permanent.

Germania. „Vacanțele la fermele țărănești” au condus, printre altele, la o concluzie apreciată și bine cunoscută - a gazdelor (receptorilor-prestatorilor de servicii turistice): ”un oaspete pentru un sejur aduce mai mult profit decât orice altă activitate în cursul unui an întreg”. Drept urmare, în 1980 a fost inaugurat un proiect de amenajare „de al Marea Nordului până la Alpi”, ce-și propune realizarea a 2000 de locuințe de vacanță cu circa 10 000 de camere (cu unul și două paturi).

Regiunile cele mai dezvoltate în activitate a de turism rural sunt: Schwartwald și Messen.

Cele mai de sus pot fi conjugate cu legislația anti-trust, cu încurajarea permanentă a afacerilor „mici și mijlocii” cu capital familial și nu în ultimul rând cu un foarte vechi concept german (Mala John-„Bussnis Guide Efopeen”) asupra vieții de familie și în special legat de poziția femeii în societate („kinder, kuche und kirche”= „copil, bucătărie și biserică”) - care au condus la obținerea unor rezultate deosebite și o promovare ascendentă a turismului rural.

În momentul de față turismul rural este practicat în mai bine de 2/3 din spațiul rural german. Poziționând geografic, vom întâlni dotări începând din Rhemania de Nord, Wastfalia, continuând apoi cu: Hessen, Bavaria sau Baden Wurtemberg.

Sejururile oferite în turismul rural german poartă parfumul serbărilor berii, culoarea Dunării și căldura copilăriei din poveștile fraților Grimm. Și chiar dacă aparent precizia, promptitudinea și stilul german vă fac să credeți că atmosfera este mai sobră, veți afla căldura și înțelegerea gazdelor germane, mai ales atunci când le veți aduce la cunoștință că nu îndrăgiți lochiorul de ou crud. Veți afla surpriza să constatați că imediat ce le-ați spus-o ei v-au și înțeles. O altă surpriză plăcută va consta în vorbirea limbilor franceză și engleză de către gazdele germane. În rest, modernul încearcă să nu deranjeze nimic din ceea ce presupune tradiția.

Ambianța rurală este angrenată cu multe inițiative de petrecere a clipelor de vacanță și situează la loc de frunte animația turistică.

Celor care vor alege una din cele 3000 de oferte ale „Ferien auf dem Lande” (Ghidul ospitalității rurale în Germania), sunt propuse, în afara serviciilor de găzduire - cu mic dejun, demipensiune sau pensiune completă - itinerarii: cicloturistice, călare, cu căruța sau caleașca; vizite în ateliere ale artizanilor, sejururi pentru naturaliști (vânătoare, fotografică); peripluri per pedes (plimbări, drumeții, pelerinaje, peripluri=”mergân pe jos”)

Franța. În această țară turismul în spațiul rural are vechi tradiții și realizează cote maxime de diversificare, organizare și promovare. Mare parte a echipamentelor franceze pot fi numite case rustice și sunt controlate, omologate și rezervate prin federația națională „Gîtes Rulaux”, ce cuprinde circa 37 000 de așezăminte.

Funcție de caracteristicile dotărilor, segmentul de clientelă căruia se adresează sau preocupări, în spațiul francez vom întâlni asocieri ca: „Gîtes de France”, „Logis et Auberges de France”, „Stations Vertes de vacances”, „Relais et Chateau”, „Relais de Silence”, „Camping et Caravaning” etc. În 1970, urmare a preocupărilor de a oferi servicii turistice în spațiul rural, ia naștere „Tourisme en espace rural” (TER), ce cuprindea 4 000 de sate turistice, 150 000 de paturi, dispersate în 80 de departamente.

Dintre zonele care situează această activitate pe o poziție importantă amintim: Haute-Savoie, Herault, saone și Loire, Cotes d'Armor sau Bas-Rhin-pe de o parte - precum și regiuni binecunoscute ca: Bourgogne, Bretagne sau Alsace.

Ce-i face pe toți acești vizitatori să aleagă Franța?

Poate:

- tartinele cu unt muiate în ceașca de cafea cu lapte de la micul dejun, ineditul preparatelor cu melci sau a brânzeturilor, într-un cuvânt bucătăria franceză;
- vinurile albe, roșii, roz sau negre;
- șampania;
- french-cancanul;
- felul lor de a fi: indisciplinați, seducători, un pic șovini, dar mai ales gazde atente, gata la ori ce pentru a-și satisface vizitatorii.

În plus nu trebuie neglijat raportul preț-calitate care constituie o preocupare majoră pentru fiecare prestator. La cele de până acum este necesar a adăuga “un puternic atașament pentru regiunea natală și o oarecare aversiune de a schimba o regiune cu alta”, precum și grija autorităților de a sprijini toate aceste întreprinderi prin credite (agricole, hoteliere, speciale pentru amenajarea satelor) pe termen lung (până la 15 ani) și cu dobândă mică (3.5%).

Toate acestea și încă câteva lucruri pe care nu le poți descoperi decât la fața locului au contribuit la noua înfățișare a turismului francez în spațiul rural și la clasarea în topul preferințelor turiștilor de pretutindeni.

Austria. Și în această țară turismul rural reprezintă o activitate care a confirmat, a dezvoltat noi preocupări – devenite în timp profesii - care au contribuit la evoluția așezărilor sătești. Formele de manifestare ale turismului rural sunt: pensiunea țărănească (case țărănești cu camere de închiriat) și turismul în hanuri. Analizând statistic realizările domeniului se remarcă poziția de fanion a regiunii Tirolului.

Vechimea acestor preocupări - în 1979 s-au dobândit 100 de ani - au condus la realizarea tradiției. Totul a pornit de la apozitia geografică a Tirolului, aflat la intersecția rutelor nord-sud și est-vest, caracterizată printr-un trafic ridicat.

Începând cu secolul al XVIII-lea Tirolul iese din umbra Elveției și devine zonă de interes turistic. Deși trecută prin încercarea celor două războaie mondiale, zona Tirolului s-a refăcut în viteză de fiecare dată. Cu începere din anii '50 au fost reatinse condițiile de dinainte de război, iar dezvoltarea următoare nu a fost numai rapidă, ci și foarte puternică.

Creșterea realizată în domeniul turismului s-a bazat pe: creșterea economică a întregii regiuni, creșterea populației, creșterea bugetului de timp liber, creșterea transportului și infrastructurii necesare acestora, dezvoltarea noilor sisteme de comunicație, a sporturilor de iarnă și nu în ultimul rând a urbanizării.

Rezultatele obținute în zona Tirolului sunt o urmare firească a programului inițiat de Ministerul Agriculturii și al Comerțului, sugerat intitulat „Planul Verde”, prin care s-au acordat gospodăriilor tiroleze împrumuturi (credite) cu o durată de rambursare mare (15 ani) și o dobândă scăzută (3-5%). Toate acestea au condus la: omologarea și funcționarea a 25 de comune turistice, în care o familie din două primește turiști la fermă, în medie existând - la fiecare fermă-6 paturi. Astăzi în întreg Tirolul o treime din gospodăriile aflate în mediul rural închiriază spații de aczare.

Corelarea eforturilor și necesitatea desfășurării unei activități calitative - în corelețiile creșterii concurenței - au contribuit la înființarea Organizațiilor Turistice Sătești (OST), și a Centrelor de Administrație a Organizațiilor Turistice Satești (CAOST) la nivelul județelor. În întâmpinarea acestor inițiative au venit „Sindicatul de inițiativă sătească”, „Oficiul de turism al landului” și „Oficiul pentru promovarea turismului austriac”.

Promovarea activităților turistice rurale este realizată prin: camera de Comerț Exterior, instituțiile culturale, birourile liniilor aeriene, birourile oficiale din țările emitente de fluxuri turistice, prin ziare, reviste, emisiuni la radio și televiziune, afișe în locurile publice, prospecte, pliante, firme, participarea la târguri și expoziții.

Încercând a realiza o fotografie a produsului turistic rurala austriac vom constata că el se caracterizează prin: imensul efort investițional pentru echipare, preponderent al unităților de mici dimensiuni și caracterul familial al acestora; nivelul calitativ al echipamentelor hoteliere îmbunătățit continuu (salon, bar, salon T.V, sală de jocuri, saună, piscină, etc).

Ținând cont de necesitatea existenței unor dotări pentru practicarea sportului în orice anotimp, vacanțele tiroleze sunt de neconceput în momentul de față fără : centre de echitație, terenuri de tenis, piscine acoperite, sală de masaj, solarium, bufete, saună, patinoare, pârtii de schi, tunuri de zăpadă artificială (lacuri colectoare), mașini de bătut zăpada.

Iar pentru ca totul să funcționeze perfect, cu o precizie maximă, există mici societăți de exploatare și întreținere-reparație a dotărilor și instalațiilor existente.

ASPECTE ALE TURISMULUI RURAL DIN ALTE ȚĂRI EUROPENE

Practicarea turismului rural s-a extins din ce în ce mai mult în a doua jumătate a secolului XX. În aproape tot continentul european, un week-end sau o vacanță la țară au intrat în obișnuința iubitorilor de aer curat, natura, spații pur ecologice. Din rândul celorlalte țări europene practice ale turismului rural vă prezint în continuare:

Belgia - țara lui Tintin, a berii, a lui „Mauneken Pris” și a altor câteva bine cunoscute repere, din 1973 - când se constituie prima asociație - devine renumită și în turismul rural. Belgia federală (compusă din: Vallonia, Flandra și regiunea Bruxellesului) propune 260 de gituri rurale și 245 camere „de oaspeți” în regiuni bogate în patrimoniul artistic și tradiții populare.

Echipamentele sunt omologate, controlate și rezervate în „Lea Gîtes de Wallonie” fiind situate mai ales în jumătatea de sud a Belgiei. Wallonia este o zonă a pădurilor, rezervațiilor naturale, a râurilor, dar - în același timp al muzeelor - a construcțiilor vechi bine conservate și a echipamentelor de vacanță confortabile.

Acest mic paradis veritabil este locuit de oameni veseli și mereu gata să facă o serbare, pragmatici, eficienți pentru a proba și a demonstra buna lor reputație de gazde deosebit de ospitaliere.

Danamarca. - este locul unde produsul turistic rural poartă un nume atractiv: „vacanțe active”. Prin intermediul organizației „Landsforeningen for Landboturisme” din Skandenborg sunt puse la dispoziție doritorilor 22 de așezăminte cu circa 3 000 de paturi.

Serviciile sunt oferite în demipensiune sau pensiune completă; cazarea este oferită în locuințe la fermă, apartamente independente sau campinguri. Sunt acordate reduceri între 40-50% pentru copii sub 12 ani, iar în extrasezon se practică prețuri speciale.

Finlanda. - țara „făcută” parcă în întregime din ape, aer și arbori. Cele mai bine de 188 000 de lacuri și peste 65% suprafețe acoperite cu păduri realizează aici paradisul amatorilor de natură și aer pur, proaspăt dar mai răcoros.

Țară în același timp al fiordurilor și al lui Moș Crăciun, Finlanda posedă un popor calm, modest, pacifist și foarte disciplinat. La toate cele prezentate până acum trebuie să mai adăugăm lungile nopți albe din perioada verilor arctice, sauna, barca pentru pește și echipamentul din lemn.

Echipamentele turistice par a veni din lumea poveștilor, aceste mici cabane sau „castele” din lemn se găsesc mai ales în zona lacurilor, a fiordurilor și în jumătatea sudică a Finlandei. Sunt omologate peste 50 000 de așezăminte cu un număr de peste 10 000 de paturi.

Turiștii pot locui singuri în ferme sau gospodării țărănești. De asemenea, în vacanțele lor pot participa la viața așezărilor rurale, pot munci în cadrul gospodăriilor sau pot practica sportul - cel cel mai adesea echitația sau schiul. Sunt acordate reduceri de 50% copiilor între 2 și 11 ani, ca și pentru sejururile lungi.

Irlanda. - are incluse în circuitul turistic circa 500 de ferme ce oferă în mod tradițional formula „bed & breakfast” (cazare și mic dejun), dar la cerere și demipensiune sau chiar pensiune completă. Numărul oaspeților într-un astfel de așezământ variază între 6 și 10 persoane.

Echipamentele posedă în mod frecvent cai (pentru echitație), instrumentar pentru practicarea pescuitului sau terenuri de golf. În zonele montane există posibilități pentru drumeții sau escaladă, iar în zona litorală sunt numeroase plaje cu nisip și se poate înota. Multe din ferme a amenajate locuri de joacă pentru copii și se pot asigura la cerere servicii de „baby sitter”. În general copiilor li se acordă 25% reducere. În numeroase rânduri cazarea este oferită în apartamente independente sau rezidențe rurale rezervate în edificii antice.

Zonele renumite în turismul rural irlandez sunt litoralul vestic și partea centrală între Galway și Dublin. Regiunile care se constituie în zonele tradiționale sunt: Ballyhourra Country (în apropiere de Shannon), Joyce Coountry, Irishawen, Unabhan și Carlow Country.

Italia. - turismul rural cunoaște ca formă de manifestare „vacanțele verzi” și are ca principală componentă agroturismul. L’Associazione Nazionale per l’Ambiente e il Territorio s-a construit la Roma în 1965. Ghidul ospitalității rurale – editat periodic - conține informații, adrese pentru vacanțe la fermă, descrieri ale echipamentelor, echipamente, produse tipice etc., despre dotările din 20 de regiuni ale Italiei.

În cele peste 500 de pagini ale ghidului editat în 1995 de AGRITURIST se regăsesc informații diverse despre aproximativ 15 000 de echipamente (ferme, locuințe antice renovate, pensiuni, case de odihnă, vile moderne, case traditionale, castele și fortificații).

Pe lângă descoperirea diversității tradiționale culturale și a peisajelor, turismul italian atrage prin: tradițiile culinare ale bucătăriei italiene; renumitele vinuri; dansurile și cantecele folclorului sau muzicii culte; arhitectura diverselor monumente istorice; poezia și legenda fiecărei așezări în parte.

Renumite sunt regiunile: Piemonte, Lombardia, Trentino, Veneto, Emilia Romagna, Liguria, Toscana, Lazio, Ambruzzo, Umbria, Campania, Puglia, Calabria, Sicilia și nu în ultimul rând Alto Adige.

Interesant de remarcat este faptul că italienii sunt receptori de fluxuri turistice, dar și unii dintre cei mai mari emițători în cadrul mișcării turistice rurale.

Portugalia. - 800 km de coastă (țărâm-tarâm de vis), 12 insule, o pasiune ancestrală pentru ocean - căci aici Atlanticul întâlnește Europa - patrie a unui popor de cuceritori și descoperitori (Vasco da Gama și Magellan au fost portughezi), și nu în ultimul rând locul de unde se „fabrică” vinul de Porto și se cântă fadoul.

Turismul rural este reglementat prin lege din anul 1986. El poate fi practicat de familii de agricultori sau de rezidenți din mediul rural posesori a unor rezidențe de interes particular, arhitectonic sau istoric. „Turismo no Escapo Rural” (TER) propune case

particulare, care pot fi frumoase ferme sau conace sau chiar castele din secolul XVII, case rustice sau ferme în plină activitate. Sectorul turismului este cordonat de Ministerul Comerțului și Turismului, care acordă și autorizațiile pentru exercitarea acestei activități. În același timp se acordă un ajutor material deosebit celor care doresc să practice turismul rural. Se acordă credite pe perioade lungi și nerambursabile în procent variabil, 40-60%, cu condiția de a deașura această activitate în timp de minim 10 ani. Din punct de vedere turistic, Portugalia se împarte în opt zone promoționale: Costa de Lisboa, Costa Verde, Costa de Prata, Montanhas, Planicies, Algarve, Azorele și Madeira.

Turismul rural unește peste 100 de echipamentecul peste 1 500 de paturi, la: ferme (quinta), conace (casa), castele (castelo), mori (moinh), vile (vila). Există de asemenea numeroase campinguri în toată țara, care oferă posibilitatea petrecerii unei vacanțe economice și în plin contact cu natura. Pentru tineri se înșiră în lungul țării un lanț de 18 hanuri.

„Vacanțele la țară” în Portugalia oferă un mod deosebit de animație, posibilitatea practicării sportului (înot, tenis, echitație, vânătoare, golf) sau a participării la viața fermei -vacanțe active. Gazdele vorbesc în marea majoritate a cazurilor 1-2 limbi de circulație internațională (franceză, engleză, germană, italiană). Deviza lor: „Un turist=un prieten. Zâmbește!”

Alte țări: - în ultimele decenii ale secolului XX, turismul rural s-a impus în zone din ce în ce mai noi. Astfel, el se manifestă viguros în:

- Spania (Granada, Almeria, Malaga, Cadiz, Huelva, Sevilla, Cordoba, și Jaen);
- Elveția (leman, Jura, Neuchatel, Berna, ticino);
- Luxemburg (Porte des Ardennes, Mullerthal, Moselle);
- Anglia (Kent, Norfolk, Suffolk, Warwickshire, Țara Galilor);

De asemenea, este în plină afirmare în: Grecia, Islanda și Suedia. Încearcă a se impune și în țările Europei Estice: Polonia, Ungaria, Bulgaria, Slovaacia, Fosta Iugoslavia și România.

TURISMUL RURAL ÎN ROMÂNIA

Teritoriul României prezintă: o mare varietate de valori culturale istorice - arta populară, etnografie, folclor, tradiții, vestigii istorice - un cadru natural armonios îmbinat, cu un fond peisagistic variat și pitoresc. Toate acestea sunt valențe ale turismului rural românesc în mod special.

Apărute și dezvoltate pe cele mai variate forme de relief încă din vremea traco-dacilor, așezările rurale românești au păstrat și mai păstrează încă în bună măsură datinile și obiceiurile străvechi, un bogat și variat folclor, elemente originale de etnografie și artizanat, ce pot fi valorificate turistic în cadrul unei strategii de organizare și dezvoltarea turismului rural.

Turismul rural în țara noastră se practică din totdeauna, dar spontan, sporadic, întâmplător, și mai ales neorganizat; forma sa de materializare o reprezintă, începând cu anii '20-'30, cazare la cetățeni a vizitatorilor ocazionali a unie așezări rurale.

Primele încercări de turism organizat s-au realizat în anii 1967-1968, pentru grupuri de turiști aflați pe litoralul românesc al Mării Negre. Se pare că fost un început promițător, căci în anul 1972 Ministerul Turismului elaborează ordinal 297/1972, urmare căruia Centrul de cercetare pentru promovarea turistică interanțională procedează la identificare și selectarea unor localități rurale reprezentative pentru satele românești ce urmau a fi lansate în turism. În urma acestor studii, de comun acord cu oficiile județene de turism și organele administrației locale s-a atabilit că pot fi introduse în turismul intern și internațional circa 118 localități rurale.

Cu începere de la 16 iulie 1973, prin ordinal Ministerului Turismului numărul 744/1973 se declarau, experimental, sate de interes turistic, denumite "sate turistice", următoarele 14 localități: Letești (Argeș), Fundata și Șirmea (Brașov), Sibiel (Sibiu), Tismana (Gorj), Mirighiol și Crișan (Tulcea), Racoș (Timiș), Sfântu Gheorghe (Tulcea), Bogdan Vodă (Maramureș), Vatra Moldoviței (Suceava), Poiana Sărată (Bacău), Vaideeni (Vâlcea).

În anul următor, prin decretul 225/1974 s-a interzis cazarea turiștilor străini în locuințele particulare, satele turistice devenind nefuncționale pentru turismul internațional. Dat fiind faptul că o parte din satele turistice amintite au fost incluse în

programele cu caracter cultural și folcloric ale Oficiului Național de Turism „Carpați” București și contracte pe piața externă, se realizează o breșă – prin intermediul unei ordonanțe a fostei puteri politice (cancelaria PCR) – pentru satele Lerești, Rucăr, Sibiel, Murighiol și Crișan.

Scurta perioadă de „oficializare” a turismului nu a făcut posibilă organizarea activității de turism și nici amenajarea corespunzătoare a satelor turistice. În multe localități nu s-au omologat gospodăriile care întruneau condițiile de cazare (Rucăr, Vatra Moldoviței, Vaideeni), în altele cazarea turiștilor români se făcea în mod neorganizat și fără o evidență (Crișan, Bogdan Vodă, Rucăr). Cu foarte mici excepții, această situație a dăinuit până în anul 1989.

Începând cu anul 1990, interesul pentru turismul rural renaște. Iau naștere diverse asociații și organisme care prin obiectivele propuse doresc afirmarea și dezvoltarea turismului în zonele rurale. Una din acestea este Federația Română entru Dezvoltare Montană (1990), care își propune sprijinirea sub toate formele a locuitorilor din zona montană, inclusiv prin promovarea, organizarea și dezvoltarea agroturismului. Urmează Agenția Română pentru Agroturism (1995) ce își propune racordarea agroturismului românesc la sistemul interanțional și Asociația Națională pentru Turism Rural Ecologic și Cultural din România (ANTREC) – 1994 -, membră a Federației Europene de Turism Rural (EUROGÎTES).

Din rândul acestora ANTREC este cea mai viabilă și în maer parte a realizat ceea ce își propunea la fondare:

- identificarea și popularizarea potențialului turistic din spațiul sătesc;
- formarea profesionala prin colocvii, seminarii, cursuri de lungă și scurtă durată;
- burse de specializare;
- schimburi de experiențe în țară și în străinătate;
- editarea de buletine informative și reviste;
- înființarea unei bănci de date;
- cooperarea cu organizații guvernamentale și neguvernamentale de specialitate din țară și străinătate;
- campanii de publicitate a pensiunilor și fermelor agroturistice prin mediatizare;
- participarea la târguri și expoziții naționale și internaționale;

- realizarea unui sistem de rezervă în turismul rural românesc.

Preocupări din ce în ce mai concrete au manifestat pentru acest domeniu:
Ministerul

Turismului, Ministerul Tineretului și Sporturilor, Ministerul Educației Naționale (Învățământului) și însuși Guvernul României.

Urmarea firească a interesului general a fost Legea nr. 145/1994 privind stabilirea unor facilități pentru dezvoltarea sistemului de turism rural din zona montană, Delta Dunării și litoralul Mării Negre (Ordonanța Guvernului nr. 62/24 august 1994) și Ordinul Ministerului Turismului nr. 20/1995 referitor la normele și criteriile de clasificare a pensiunilor și fermelor agroturistice.

Asociația Națională de Turism Rural Ecologic și Cultural (ANTREC), reunea la sfârșitul anului 1995 peste 2 000 de membri, în 15 filiale. Activitatea turistică s-a desfășurat în cadrul a 1240 echipamente (ferme, pensiuni sau gospodării țărănești), care au atras 18 500 de turiști – din care 3 500 turiști străini – cu un sejur mediu de 4 zile/turist.

Urmare a dinamismului activității desfășurate de către ANTREC, săptămânalul economico-financiar „Capital” a acordat asociației premiul Oskar – Capital pentru anul 1995, recunoscând și confirmând prin aceasta „inițiativa cu cel mai mare impact social”.

Anul 1996 a marcat creșterea dimensiunilor ANTREC la 25 de filiale și ridicarea nivelului calitativ al echipamentelor, serviciilor și a întregii activități. Din punct de vedere calitativ ANTREC a fost preocupat de ridicarea nivelului pregătirii profesionale a prestatorilor de servicii turistice rurale, prin organizarea de seminarii, colocvii și cursuri de tehnică turistică și marketing turistic în mod centralizat sau zonal în regiunile de circulație turistică însemnate (Brașov, Maramureș, Bucovine, etc.). Pe de altă parte anul 1996 este punctul de pornire a primului Program Phare pentru turism rural din țara noastră. Cu acest prilej a fost demarată o puternică activitate de promovare a resurselor turismului rural românesc și au început demersurile pentru realizarea unei centrale de rezervări.

În cel de-al treilea an de existență (1997) la ANTREC România numărul membrilor săi a ajuns la 3 000 iar cel al filialelor la 28. Asociația a reușit editarea primului CD-rom, al primului catalog al pensiunilor și fermelor turistice, a participat la

numeroase evenimente promoționale (târguri și expoziții, reuniuni și congrese) a fost preocupată de realizarea unui climat de descentralizare a acțiunilor sale.

Anul 1998 concretizează imaginea ANRECU-lui în:

- cei peste 2 500 membrii, organizați în 30 de filiale județene;
- mai mult de 1 000 de pensiuni turistice și agroturistice – omologate și clasificate;
- aproximativ 150 000 turiști români și străini, cu un sejur mediu de 4 zile.

Preocupările actuale vizează: editarea celui de-al doilea catalog al pensiunilor turistice și

agroturistice, finalizarea sistemului național informatizat de rezervare și racordarea sa la sisteme similare din țările membre EUROGÎTES, prezența în paginile INTERNET-ului. O problemă vitală ce se dorește realizată în cel mai scurt timp este cea a implementării unui sistem viabil de asigurări pentru turiștii care practică turismul rural, pentru pensiunile și fermele turistice, pentru gazde și pentru gospodăriile țărănești.

Legat de strategia dezvoltării turismului rural în țara noastră ANTREC și Ministerul Turismului au optat mai mult pentru calitate și nu atât pentru cantitate. Pentru soluționarea cu operativitate a problemelor privind organizarea, dezvoltarea și promovarea turismului rural în România a fost constituită, prin ordinul Ministerului turismului 59/ iulie 1995, Comisia tehnică pentru dezvoltarea turismului rural. Din această comisie fac parte specialiști de la ministerele și instituțiile care-și pot aduce o contribuție în acest domeniu: Ministerul Agriculturii și Alimentației, Ministerul Tineretului și Sporturilor, Institutul de Cercetare pentru Turism, Institutul Național de Formare Managerială în Turism, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecția Mediului și Ministerul Educației Naționale.

Pe lângă cele prezentate până acum, consider că nu lipsită de importanță este existența, în momentul de față, peste 25 de firme ce desfășoară activitate de touroperatori cu produse turistice rurale. Dintre acestea amintim doar câteva: „Branimex” și „Ovidiu Tour” Bran (Brașov), „Trans Tour” Praid (Harghita), „Dublion” Câmpulung (Argeș), „Daruguș” Balavanyos (Covasna), „Montana Service” Vidra (Vrancea).

POTENȚIALUL NATURAL AL TURISMULUI RURAL ROMÂNESC

Parafranzând o afirmație a marelui pictor Ștefan Lucian, făcut în vara anului 1909 într-o epistolă – „fromos e un biet cuvânt searbăd care nu spune nimic din splendoarea peisajului” românesc, cunoașterea spațiului rural românesc demarează ca un experiment, continuă cu o permanentă cercetare și se va sfârși printr-o pasiune constantă, întreținută de dorința permanentă a „redescoperiri” ori a revederii. Cuvintele nu vor putea reda întotdeauna varietatea impresiilor, a gândurilor, a sentimentelor ce se nasc sub imperiul emoțiilor trăite în străbaterea plaiurilor carpato-dunărene.

Această ofertă primară potențială, alcătuită din componente naturale de peisaj, reprezintă potențiale resurse turistice și joacă un rol determinant în dezvoltarea turismului în general și a celui rural în mod special.

Elementele care trebuie puse în valoare în mod special sunt:

- valoarea recreativă, estetică și peisagistică, nu în puține rânduri determinată de alegerea destinației (munte, deal, câmpie, litoral sau deltă);
- valoarea curativă (balneoclimaterică) a bioclimatului sau a factorilor naturali ai zonei;
- cadrul de derulare a unor momente de destindere sau a unor hobbyuri (oglinzi de apă, masive muntoase, peșteri, torente, resurse cinegetice, strat de zăpadă etc);
- valoarea cognitivă în cazul componentelor desemnate ca parcuri, grădini botanice sau zoologice, rezervații științifice sau monumente ale naturii etc:

Toate aceste elemente se află într-o strânsă interdependență, formând „natura mamă” și cadrul de viață pentru tot ce „mișcă-n țară” și pe planeta albastră. Particularitățile lor vor ieși în evidență pe parcursul abordării prin prisma cunoscătorului și analistului prezent în fiecare dintre noi-în momentele evaluării bazate pe documentare și logică.

Prezentare generală a resurselor turistice naturale România este situată în Europa, la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord (45’latitudine nordică) și aproximativ la jumătatea distanței dintre Oceanul Atlantic și Munții Urali (25’latitudine estică). Așezat la răsăritul dintre părțile estică, vestică și meridională a Europei, teritoriul țării noastre este format din proporții egale din munți (31%), dealuri și podișuri (36%), câmpii și lunci (35%), respectând și din acest punct de vedere regulile echilibrului și armoniei

Clima temperat-continentală, rețeaua radiară de râuri ce izvorăsc din lanțul carpatic, apele minerale și termale cu proprietăți curative, pășunile și fânețele, pădurile de rășinoase și foioase, lacurile și iazurile, Dunărea și Delta sa, luncile și câmpiile constituie separat sau la punctul de întâlnire peisaje cu puternică personalitate, pline de căldura oamenilor ce le însoțesc.

Spațiul rural românesc este denumit carpato-danubiano-pontic deoarece este carpatic prin relief, dunărean prin rețeaua lui hidrografică și pontic prin deschiderea sa la Marea Neagră, implicit la Oceanul Planetar. Indiscutabil, aceasta „personalitate geografică” trebuie să fie dublată în timp și de vocația turistică.

Lanțul Munților Carpați reprezintă un rol deosebit pentru climă, ape, bogății, vegetație faună, soluri etc. El are poziție centrală și formă de cetate sau inel, din preajma acestuia succedându-se celelalte forme de relief. Dar ceea ce îi conferă locul de frunte în patrimoniul turistic al țării sunt peisajele: impresionante, dantelării de basm în forme carstice din regiunile calcaroase, circuri și văi glaciare, piscuri golașe, forme inedite sau ciudate ale stâncilor.

La adăpostul acestora apar vechile vetre de locuire – țările: Maramureșului, Bârsei, Făgărașului, Hațegului, Vrancei, Almașului etc. Pe firul râurilor carpatice, în văile acestora se înșiră deasemenea așezări pitorești, din rândul cărora unele sunt vestite pentru climatul sau apele lor minerale.

Porțiunea vestică este reprezentată de lanțul eruptiv unde manifestările postvulcanice au contribuit la apariția localităților abluare în preajma mofetelor, apelor hipotermale sau izvoare bicarbonate. Lanțul vulcanic a condus la apariția unor depresiuni, în cadrul cărora s-au dezvoltat numeroase așezări: numim aici Depresiunea Maramureșului, cea a Dornelor, a Gurghiului, a Ciucului.

Carpații Orientali sunt marcați în deosebi de mulțimea trecătorilor naturale: Bratocea, Oituz, Ghimeș, Bicăz, Rotunda, Prislop, Gutâi, care au făcut posibilă circulația de o parte și de alta a lanțului carpatic încă din vremuri îndepărtate.

Porțiunea cea mai spectaculoasă și impunătoare a Carpaților Românești o constituie, fără urmă de dubiu, Carpați Meridionali- între culoarul Timiș-Cerna (la vest) și Valea Prahovei (la est). Supranumiți și Alpii Românești, ei ating câteva vârfuri peste 2500 de metri: Omu (2505 m) în masivul Bucegi, Moldoveanu (2544 m) și Negoiu

(2535 m) în munții Făgăraș, Parâng (2518 m), Peleaga (2529 m) în munții Retezat etc. În Carpații Meridionali au sălășluit și au fost protejate o serie de alte „țări” dintre cele mai vestite sunt ale Oltului, Loviștei și Hațegului-situată în inima vechii Dacii. Jiul și Oltul au ferestruit în această catenă văi transversale la el ca și Prahova împerună cu Dâmbovița. Aici, între masivii muntoși ai Bucegilor și Pietrei Craiului, între Transilvania și Muntenia legate de Culoarul Rucăr-Bran se află leagănul turismului românesc și începuturile turismului rural din țara noastră.

Între Olt și Jiu, întâlnim culmile Parângului, Șireanului și Cândrelului cu creste pitorești, căldări și văi galciare, culmi netede împetrițate de lacuri acoperite de pajiști. Retezatul –cu întreaga lume de basm înglobată în parcul național și rezervația științifică cu același nume-Godeanu și Țarcu atrag în afara caprelor negre și numeroși turiști. Spre sud, dincolo de Depresiunea Petroșani, ne întâmpină culmile Munților Vâlcan, Mehedinți și Cerna, unde avem ocazia să admirăm adevărate bijuterii săpate în calcar-peșteri, poduri, doline.

A treia latură a Cetății Carpaților se deschide între Defileul Dunării și Valea Someșului, este numită de geografi Carpații Occidentali. Caracterizată de platforme netede, doar în zona centrală vom întâlni vârfuri de peste 1800 de metri (Curcubăta, Bihor, Vlădeasa, Muntele Mare). Prăbușirile tectonice au creat aici un aspect insular și largi culoare; în același timp o mare variație a peisajului și reliefuri spectaculoase. Bazaltele de la Detunat, Cheile, abrupturile, dolinele și peșterile (Cetățile Ponorului, Peștera Urșilor, Peștera Scărișoara, Peștera Meziad etc) sunt doar câteva dintre atracțiile turistice al zonei.

Iar pentru că frumusețea fără puritate nu este nimic, lanțul are în componența sa străvechi și bogați Munți Apuseni, plaiuri desprinse din paginile cărților de povești.

Depresiunea și Podișul Transilvaniei este porțiunea aflată în interiorul arcului carpatic, cu relief ce variază între 700-800 m și respectiv 350-500 m. În estul Depresiunii Transilvaniei întâlnim o centură de dealuri înlate, care închid mici depresiuni ceseamănă cu Subcarpații aflați în exteriorul arcului carpatic.

Subcarpații sunt dispuși în exteriorul lanțului carpatic, dublând parcă zidul de apărare al „cetății”. Formați din trei subdiviziuni-Subcarpații Moldovei, Subcarpații

Curburii și Subcarpații getici-ei sunt o asociere de culmi înlate, brăzdate de ape, bine populate și cultivate cu cereale sau lievzi; tot în această zonă vița de vie este la ea acasă și a făcut renumite localități ca: Odobești, Panciu, Pietroasele, Ștafănești, Valea Călugărească etc.

În străfundul lor, culmile subcarpatice păstrează bogăția „aurului negru”, cărbunilor, sării și a izvoarelor de apă minerale. Piolația se ocupă cu pomicultura, creșterea vitelor, prelucrarea lemnului, extragerea minereurilor și, mai nou, cu turismul rural.

Podișurile din afara lanțului carpatic. În estul României și a dealurilor subcarpatice coboară domol de la nord spre sud Podișul Moldovei, ce se învecinează în sud-est cu Podișul Dobrogei, iar la sud-vest are o altă rudă mai distantă în persoana Podușului Getic.

Pe cuprinsul acestor locuri o anumită agricultură-pomi și viticultură- seafla la mare cinste; drept urmare de renume sunt viile de la Cotnari, Iași și Huși sau cele de la Niculițel, Murfatlar și ostrov, cum nu mai puțin vestite sunt cele din preajama Piteștiului, , Drăgășaniului sau Strehaiei.

Data fiind bogăția și frumusețea zonelor de podiș, acestea sunt bine populate, iar tradițiile, obiceiurile populare transmise din generați în generație, ca și legendele și poveștile localnicilor sunt tot atâtea atracții-alături de vinuri, raghiuri ori preparate gastronomice tradiționale-ca și chiemări, cărora cel ce a avut șansa de a le cunoaște, ca și neofitul, nu le poate rezista.

Litoralul Mării Negre reprezintă un loc nepereche și cu o puternică personalitate. Între Chilia și capul Midia prezintă plaje și grinduriîntinse, iar întreaga zonă este foarte scundă. În schimb, la sud vom întâlni o faleză de 15-20 m ce adăpostește plaje cu nisip fin.

Platforma litorală ce se apleacă lin lângă „riviera” românească are până departe în larg adâncimi reduse, fiind la origine o veche câmpie invadată de apele mării în ultima perioadă a Cuaternarului.

Delta Dunării constituie partea cea mai joasă de pe teritoriul țării noastre, o câmpie în formare prin aluvionare. Porțiunile de uscat, la cotele obișnuite ale fluviului, reprezintă circa 13%, cea mai mare parte a Deltei fiind acoperită de mlaștini, lacuri, gârle

și ape permanente. O atracție deosebită pentru turism o constituie peisajul exotic, unic în felul lui pe întreg teritoriul european, adevărat sanctuar pe care 280 de specii de păsări și l-au ales ca lăcaș, cum aprecia și celebrul savant francez Jacques Ives Cousteau.

Principalele resurse ale Deltei Dunării sunt: fauna piscicolă, stuful și pădurile în deosebi de esențe mai. Pentru a conserva și păstra această lume uimitoare, teritoriul prezentat constituie în momentul de față Rezervația Biosferei Delta Dunării.

Câmpiile se întind în sudul și vestul țării noastre.

Cea mai mare-Câmpia Română-se află la nord de Dunăre, de la Drobeta Turnu-Severin până la Galați. Ea asigură aproximativ 40% din producția agricolă a României. Partea sa estică se numește Bărăgan și prezintă prin lacurile sale sărate: Lacul Sărat (în apropiere de Brăila), Lacul Amara (lângă Slobozia), Movila Miresei, Balta Albă-interes nu numai agricol ci și turistic (utilizarea apelor în scopuri terapeutice).

Câmpia de Vest este o altă zonă agricolă importantă; ea își are limitele fixate de Valea Someșului și cea a Timișului.

Clima. Urmare a plasării în centrul Eurasiei pe de o parte și a reliefului său și pe de altă parte, România are un climat temperat aflat sub influența maselor de aer umed dinspre Atlantic, a maselor de aer uscat, continental, provenind din răsăritul continentului, cât și de aer mediteranean ce vine dinspre sud. Rezultă deci un climat continental-modelat cu nuanțări locale influențate de forme de relief și succesiunea anotimpurilor. Toate acestea sporesc culoarea și atracțiile peisajului, diversificând în același timp factorii naturali de cură și tratament, sporturile practicate, activitățile localnicilor, și nu în ultimul rând, regimul alimentar.

Hidrografia țării noastre se află sub influența climatului, fiind, cu excepția câtorva mici râuri din Dobrogea, colectată de Dunăre.

Caracteristica ei este determinată de configurația concentrică a reliefului țării și de repartiția diferențială a cantităților de precipitații, de la zona înaltă spre cea joasă. Cu excepția râurilor din Molodva-care sunt aproape paralele cu lanțul muntos-restul râurilor au o distribuție radiară.

Dunărea străbate țara noastră pe o lungime de 1075 km, fiind navigabilă pe întreg parcursul și colectând, direct sau indirect, prin intermediul Tisei, toate râurile românești. Apele colectate sunt vărsate prin cele trei brațe în Marea Neagră, care întrece astfel

hidrografia patriei și permite legătura cu toate țările riverane Oceanului Planetar. Având o salinitate de 17-21% și o temperatură medie de 25-27°C vara, sectorul românesc al Mării Negre are un potențial balnear cu excepționale calități.

Izvoarele și lacurile. Izvoarele minerale, aflate în număr de peste 2000, multe fiind termale, sunt cunoscute și apreciate de peste 2000 de ani (Herculane sau Geoagiu-Băi). Cele mai multe izvoare se află de-a lungul Carpaților și Subcarpaților, iar valoarea terapeutică a apelor a condus la apariția de peste 160 de stațiuni.

Lacurile din țara noastră deșin, 1,2% din suprafața României, cele mai mari fiind lagunele Razim și Sinoe. Numeric lacurile sunt peste 3400-dintre care 2300 sunt naturale; marea majoritate se găsesc în zonele de câmpie și prezintă atât importanță piscicolă cât și de agrement.

Deosebite sunt lacurile de munte formate în circurile glaciare aflate în masivele muntoase Rodna, Făgăraș, Parâng, Retezat, ca și lacurile unicate: Lacul Roșu-lac de barej natural și Lacul Sfânta Ana-adăpostit în craterul unui vulcan.

Celor prezente anterior li se adaugă lacurile artificiale realizate pentru valorificarea potențialului energetic: Izvorul Muntelui, Vidra, Vidraru, Fântânele, Văliug etc.

Vegetația și fauna, împreună, formează potențialul biogeografic. În forma ei actuală, vegetația țării noastre este relativ recentă și prezintă trăsături caracteristice ale Europei Centrale.

Astfel, vom observa diferențieri generate de altitudine ca și de etajele climatice ce însumează peste 400 de specii. Dintre aceste predominante sunt pădurile, de stejar în mare parte în zonele de câmpie, de fag-în Subcarpați și pe munții mai scunzi, conifere-molidul, bradul, pinul etc.-la limita superioară a altitudinilor. Urmare a interferențelor, în zonele de tranziție a reliefului, rezultă prezența juxtapuse, ale diferitelor specii care generează toamna o bogată paletă coloristică care permanentizează peisajul românesc. În urma marilor defrișări efectuate de-a lungul timpului, pe teritoriul României pădurile mai ocupă aproximativ 26% din suprafața totală.

Suprafețele despădurite au fost afectate culturilor agricole, liveziilor și podgoriilor. La mare altitudine-pe munții înalți, întâlnim vegetație alpină și subalpină-formată din pajști cu tufișuri de ienupăr și jneapăn, afin etc.

Alte forme de vegetație caracteristice suportului de relief găsim în sud-estul României, Câmpia Bărăganului și Podișul Dobrogei de Sud, unde s-a dezvoltat vegetație de silvostepă și stepă. De-a lungul cursurilor de apă, în lunci și în special în Delta Dunării, găsim forme de vegetație specifice regiunilor cu umiditate abundentă (stuf, papură, rogoz, salcie și plop etc).

Din punct de vedere turistic, trebuie să consemnăm existența în diferite din țara noastră unor plante rare-endemice sau relict-ori tipuri specifice altor zone ale planetei.

Zonele de vegetație oferă hrană și adăpost unei variate faune, dispusă pe etaje de vegetație și zone. Fauna cuprinde peste 3600 de specii provenite din cele trei mari provincii europene: animale mari-Europa Centrală, rozătoarele și păsările rare-Europa Răsăriteană, vipera cu corn, broasca țestoasă de uscat, scorppionul, dihorul-Europa de Sud.

Fauna cinegetică-reprezentată prin ursul cafeniu, capra neagră, căpriorul, râsul, cerbul carpatin, mistrețul, iepurele etc.-reprezintă o importanță deosebită. Nu trebuie să uităm a aminti nici păsările: cocoșul de munte, cocoșul de mesteacăn, egreta mare, lopătarul, pelicanul creț și pa'elicanul comun, călifarul alb, rața sălbatică și altele.

Din rândul numeroaselor specii de pește ce populează Dunărea și râurile, la loc de frunte se afșă: păstrăvul, loșrița, lipanul-în apele de munte; crapul, cleanul, mreana-în apele de șes; șalău, știucă, biban-în Dunăre; morunul, niserul, scrumbiile-la gurile Dunării și în mare.

Factori naturali de cură. O schițare a principalilor factori de cură scoate în relief: apele minerale (în râul multora sunt termale), lacuri tearpeutice, nămolurile, mofetele, salinele, factorii climatici, aeroionizarea, plante minerale. Acești factori sunt răspândiți pe întreaga suprafață a țării, unii necesită instalații sau amenajări pentru utilizare, alții impun recoltarea sau captarea, dar absolut toți cer păstrarea, conservarea, și protejarea pentru o cât mai îndelungată utilizare.

Revenind la izvoarele minerale dispuse în spațiul rural, majoritatea nu sunt captate și protejate corespunzător. Aceste resurse sunt carbonatate mare parte în catena vulcanică Oaș-Călimani-Harghita, zona dealurilor subcarpatice și de podiș, și nu în ultimul rând în câmpie. Apele sunt: oligominerale, alcaline (bicarbonate), alcalino-feruginoase, clorurate sodice, iodurate, sulfuroase, sulfatate, carbogazoase, arsenicale, radioactivve, termale etc.

Sursele minerale sunt cel mai puțin similare cu sursele de pește hotare și pot fi utilizate în terapia profilactică, curativă și recuperatorie.

Plantele medicinale au revenit în forță ca factori naturali de cură, fiind utilizate atât în prepararea unor medicamente pe cale naturală cât și în fitoterapie. În tradiția românească s-au păstrat numeroase rețete ale unor preparate utilizate ca leacuri sau elixiruri, ceaiuri sau băi de plante. Pe de altă parte, multe din plantele medicinale sunt utilizate în produsele culinare pentru aromele, gustul sau calitățile de condimentare pe care le posedă.

Mai puțin puși în valoare în țara noastră sunt factorii climatici ce pot fi utilizați în menținerea, ameliorarea sau recuperarea stării de sănătate a organismului uman prin: aeroterapie, helioterapie sau cure de teren-priin ceea ce generic este numită climatoterapie. Maladiile ce pot fi tratate sunt: anemiile, nevrozele astenice, afecțiunile respiratorii, stresul, surmenajul fizic și intelectual.

Identificarea, punerea în valoare și utilizarea în cunoștință de cauză a acestor factori naturali vor contribui la dezvoltarea și promovarea turismului balnear în turismul rural românesc.

BIBLIOGRAFIE:

Eugen Buciuman – Prof. Univ. Dr. – Economia turismului rural si a agroturismului
Alba Iulia 1999

Eugen Buciuman – Prof. Univ. Dr. – Economie rurala
Alba Iulia 1999

Victor Neagu - Dr. Ing.
Gheorghe Stanciu - Dr. Ing. - Romania, cartea europeana a spatiului rural
Editura Ceres, Bucuresti 1996

